

NØVN

Jógvan á Lakjuni

seksti 13. novembur 2012

Tá ið eg 1967 kom til Fuglafjarðar at verða lærari, so fekk eg ein 2. real í støddfrøði og í fimleiki. Her gekk ein fittur gjógvarádrongur í flokkinum. Hann hevði hárið líkt Elvis Presley, men klæðini vóru meira lík bygdadrongjum. Hann var í eini brúnmyonstrutari troyggju og myrkum buksum. Tað vóru kanska meira genturnar, ið settu hárið upp í valkar og okkurt annað upp í rógv, sum gjørdur tær líkari t. d. Brigitte Bardot, Elisabeth Taylor og Sophia Loren. Næstan allir dreingirnir í flokkinum høvdu eina aldu í hárinum frammantil. Onkur hevði sítt hár sum hjá Bitlunum. Í fyrstani vórðu teir síðhærdu dreingirnir illa sæddir, men sum frá leið, høvdu flestu dreingir, ið komu inn um skúlans gátt í framhaldsdeildina, sítt hár. Onkur helt fyri, at nú fóru lýsnar at hava lív og góðar dagar í skúlanum, men hetta bleiv ikki øðrvísi enn vanligt. Genturnar høvdu jú sítt hár, tær fingju ikki fleiri lýs enn dreingirnir. Onkuntið komu harraboð frá leiðslu skúlans, at nú vóru lýs á skúlanum, og kundi onkur lærari gera eitt gleps og geva teimum síðhærdu dreingjunum skylduna, men var hetta ikki øðrvísi enn Jesuspápaseyður, ella kongalús - reytt undir steini, niðri í fjøruni. Sært tú mannfólk í dag ganga við síðum hári ella hesthala, so er hetta eins natúrligt sum at vera stuttkliptur, kumlaður ella berskøllutur.

Musikalitetur

Flokkurin var ein ljóðkátur, musiskur flokkur. Fleiri av teimum, sum gingu í hesum flokki vóru sera musikalsk. Har vóru Jógvan og Martin hjá Smiðjumeistaranum stak musikalskir. Teir kundu seta seg við klaverið og so spæla. Hetta var hugtakandi, at so ungir dreingir høvdu so góða føling við akkordunum. Herluf Berthelsen og Arnold Abrahamsen gjørdur eitt blandað kór í skúlanum í framhaldsdeildini til jólini hetta árið og somuleiðis til jólini 1968. Umframt at syngja jólasangir varð eisini sungin ein partur úr satsinum í skapanini av Haydn - The Heavens are telling. Hetta var sera sjáldsamt, at hetta kundi lata seg gera. Stanley Samuelsen og Heðin Kambsdal gingu 1967 í 3. real. Genturnar sungu reint, ljóst

og onkur hevði eitt livandi vibrato, sum enn tann dag í dag kemur fyri oyrað. Tá var eingin trupulleiki í barnaskúlanum at fáa flokkarnar at syngja tví- og tríraddað, tí var tað natúrligt at hava eitt blandað kór til jólini í framhaldsdeildini um hetta mundið.

Lagsmiður

Nú er at siga um Jógvan, at hann hevur fingið nógv í vøggugávu, men hann hevur eisini dugað væl at farið við sínum evnum, sum ein góður lagsmiður og sangari. Hetta kom væl í ljósmála, tá ið hann var lærari í Fuglafjarðar skúla frá 1977 til 1989, har vit samstarvaðu í sangi. Maðurin vendi aftur á blóðið, og nú vóru so nógvir sang - og tónleikalærarar við skúlan sum ongantið áður - alt gekk bara ein veg. Herluf og Arnold høvdu gjørt eitt dygdargott arbeiði sanginum og kórsanginum at frama. Ikki bert tað, men hevði hornblásturin, sum Arnold tók sær av, eisini góð kor í skúlanum. Hetta var ein tíð, sum vit minnst aftur á við gleði. Lat meg nevna teir lærararnar afturat, sum høvdu sang og tónleik: Heðin Kambsdal, Jógvan Ólason, Atli Hansen, Niels Midjord, Jógvan Dahl og Jónsvein Poulsen. Onkur helt, at nú var ov mikið við hesum “tra, la, la” ljóðinum í skúlanum, men tá ið jólini stundaðu til, og øll skúlabørnini stóðu og sungu í fimleikahøllini, tá táraðu abbar og ommur og frøddust yvir henda ljóm. Ja, hetta vóru glæstridagar, og úr hesum sangi spratt Fuglafjarðar gentukór, sum tók henda ljómin til sín og bar hann víða um Norðanlond og Føroya land frá 1980 til ár 2001. Úr hesum ljóðfylta samljóði stakk Jógvan krillin undan kavi sum tónasmiður og gjørdi nøkur dygdarløg, sum eru vorðin fólkaogn í dag. Ja, tak bara lagið til Gakk tú tryggur, sum næstan hvørt barn í Føroya landi dugir uttanat.

Organisturin í Hverðagerða kirkju

Eitt árið, organisturin úr Hverðagerða kirkju í Íslandi var og vitjaði í Føroyum, spældi hann á einari konsert upp á orglið í Fuglafjarðar kirkju. Hann spurdi, um hann skuldi improvisera yvir okkurt føroyskt lag, og víst varð á lagið Gakk tú tryggur. Hetta var

stak sjáldsamt at hoyra, hvussu hesin dugnaligi organistur dyrgdi millum tónlistavindar, hvussu hann kastaði uppá, læsti av og legði rendur á fraseringar, sum fóru upp í Keldufellið og Kelduna Vígdu, tóku seg niðan á Nón og Húsar og endaðu uppi á Gjógvarafjalli. Hvíldu seg eina skamma stund ovast uppi á hesum fjalli. Hesin vakri ljómur fór upp ímillum skýggja og spann eitt væl vovið adantino, sum setti seg á hamrar, túvur og brýr kring bygdina – eins og flykrur ein stillan vetrardag. Hetta var vakurt. Tá ið lagið tolir eina so drúgførda gongd, so er spunatráðurin í hesum tónalag bæði haldgóður, væl vovin og slitsterkur.

Sofus Joensen

Sofus Joensen, lærari okkara í føroyskum á Føroya Lærarskúla, tosaði mangan um sangir (yrkingar) og lög, sum ikki sótu so væl saman. Tá plagdi hann at siga, at hetta var spell, tí lagið tók so nógv frá yrkingini, um lagið ikki hevði sama tónamál sum yrkingin. Sum dømi nevndi hann, Tú gakk tær fram við ánni av Chr. Matras, sum varð sungið til lagið Ein Skortlitt kúgv við garðaliðið, har lag og yrking fóru hvørt um annað sum á skeringi. Nú hevur Jógvan við Keldu gjørt eitt nýtt lag til hesa yrking, sum hóskar seg munandi betri til hesi frægu orð. Tessvegna legst ein annar dāmur yvir yrkingina, um hon verður sungin.

Vøkur er verðin

Nú er Jógvan á Lakjuni hugtikin av Hans Andr. Djurhuusi og mangur við honum. Hann hevur tikið henda yrkjara til sín, og fleiri lög hevur hann sett til yrkingar hansara, sum t. d. Fuglafjarðar gentukór sang á sínum útferðum í áttati - og nítiárunum, men hóast tað, so lögdu vit ofta fyri við yrkingini Vøkur er verðin av Mikkjali á Ryggi, sum Jógvan setti lag til. Her renna lag og yrking saman sum ein lívligur keldusproti á vári. Tage Mortensen, sáli, plagdi at tosa um “kvasirytmurnar” hjá Jógvani, tá ið hann bant saman t. d. rytmisku áttandapartarnar bæði um taktlinju og í kenslusomum fraseringum. Hetta gav eitt annað ljóð, sum fylti sinnið á teimum

ungu sprundunum, sum lyftu hetta lag upp ímillum bitar og bjálkar. Gloymi aldri 1986, tá ið kórið var á konsertferð í Íslandi, og vit sungu í Langholtskirkju og í kirkjuni í Selfossi. Kórið kom syngjandi inn eftir gólvinum Vøkur er verðin, eins og floygdur fuglur. Jógvan sat við klaverið inni í kór. Hetta var stak vakurt, og vóru fólk hugtikin av at hoyra henda alfagra føroyska ljómin, sum Fuglafjarðar gentukór var kent fyri... sum John Høybye segði: “Det har en personlig klang!” Úr hesum jørðildi, undan Jógvansa hond í juni 1986, spratt sangbólkurin Bros. Hesin bólkur gav kasettuband út 2. juni 1986. Flestu lög - eini 8 í tali av teimum 14 løgnum, sum vóru á hesum kasettubandi, átti Jógvan. Eyðun, bróðirin, og Jógvan gjørdur eitt í felag - Sum smádrongur lítil og Victor, beiggj teirra, átti orðini. Somuleiðis átti Eyðun 2 lög t. d. Tað brenna túsund ljós, sum eisini er vorðið fólkaogn. Ja, sigast má, hóast vit bert eru eini 1500 fólk í bygdini, so eru vit rík. Vit kunnu vera eitt sindur ójovn á máli um t. d. politikk ella okkurt hissini, sum bert er eitt stoytkók eina løtu, sum lítlan og ongan týdning hevur, tá lívið leggur seg við gjar, flidnarendur og andar í inn - og útsúgi í tónlist, skaldskapi, myndlist, kærleika og vinskapi.

Endi

Øll árin, eg havi leitt kór og heitt á Jógvan um at spæla undir, ella

hjálpá til í tenorinum, hevur hann ongatið borið seg undan. Enntá, tá ið vit hava havt kvøldsetuna, Seyður og seyðahald, so hevur hann spælt undir til sálmin, Nú hvítna tindar, har røktingarmenn, bóndur og fjallmenn hava sungið sum heimstenorar ella heimsbasssar, so væl hevur tað svingað. Hetta hevur verið mongum til stóra gleði, og takk fái hann fyri tað.

Ja, tað er so mangt annað, sum kundi verið at trivið í. Tað politiska lati eg liggja. Nú um dagarnar frættist, at feðgarnir báðir, Jógvan og Bárður, geva fløgu út. Ja, hetta er stórbært og poetiskt, nú Jógvan verður seksti.

Jógvan er giftur við Odvør og eiga tey 4 børn saman, Høgna, Bárð, Herborg og Rógva. Odvør hevur verið leiðari í Piddasahandli og Ribarhúsi í 15 ár, har dagsins setningar hava litað tað mentanarliga her í bygdini til gleði fyri tey, ið virka pløgg - bundin og seymað - og somuleiðis lutir, sum koma undir brúkslist. Hetta er til sølu í Piddasahandli. Ribarhús er so gallarið hjá okkum, sum hevur goymt at mongum framsýningum í tí farna. Bæði Jógvan og Odvør virka á tí listaliga økinum, sum er teimum til mikla tign og miklan sóma og til gleði fyri onnur.

Hjartaliga til lukku við teimum seksti 13. novembur.